

ACTA? – DOŚĆ AROGANCJI WŁADZY!

STANOWISKO OPZZ W SPRAWIE UMOWY ACTA I KONDYCJI DIALOGU SPOŁECZNEGO

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych protestuje przeciwko działaniom rządu zmierzającym do podpisania kontrowersyjnej i odrzuconej przez społeczeństwo międzynarodowej umowy ACTA.

Na temat ACTA, umowy powstałej w wyniku lobbingu wielkich koncernów, wypowiedziało się już wielu ekspertów specjalizujących się w obronie praw obywatelskich i praw autorskich, podkreślając, że umowa stanowi zagrożenie nie tylko dla użytkowników Internetu ale także dla produkcji leków generycznych.

OPZZ pragnie podkreślić, że tryb pracy nad przyjęciem ACTA, zaprezentowany przez rząd, jest niedopuszczalny. Jawne odrzucanie głosu społeczeństwa obywatelskiego, przesłanie dokumentu do konsultacji wyłącznie wybranej grupy organizacji, które lobbowały tylko w swoim interesie, to działania sprzeczne z ideą demokracji.

OPZZ od wielu miesięcy informuje o łamaniu dialogu społecznego przez rząd – nie zbiera się Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ponieważ jej działania blokowane są przez premiera. Każdy sprzeciw związków zawodowych, także wycofanie się z zespołów Trójstronnej Komisji, jest kwitowany mianem „roszczeń” i ośmieszany. W przypadku ACTA premier manifestuje tę samą arogancję w stosunku do protestującego społeczeństwa, celowo wprowadzając w błąd opinię publiczną i każdy sprzeciw nazywając „szantażem”.

Domagamy się rzetelnego i jawnego procesu konsultacji jak również obrony polskiego społeczeństwa przed skutkami międzynarodowych umów, które chronią prawa koncernów ponad prawami obywateli.

Domagamy się realizacji zasad dialogu społecznego i dialogu obywatelskiego.

Ogólnopolskie Porozumienie
Związków Zawodowych

Warszawa, 25 stycznia 2012 r.

RADA OCHRONY PRACY OCENIŁA USTAWĘ

O EMERYTURACH POMOSTOWYCH

23 stycznia 2012 r. odbyło się pierwsze w tym roku posiedzenie plenarne Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP. Porządek obrad poświęcony był w szczególności **analizie i ocenie kontroli związanych z problematyką prac wykonywanych w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze (ustawa o emeryturach pomostowych)** – materiał w tej części porządku obrad przygotowany został przez Państwową Inspekcję Pracy i Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W obradach uczestniczyli stali członkowie ROP (OPZZ reprezentują Zbigniew Janowski i Renata Górna) oraz wiceprzewodnicząca OPZZ Wiesława Taranowska, z uwagi na merytoryczny zakres omawianej problematyki związanej z oceną ustawy o emeryturach pomostowych.

Pozostałe punkty obrad Rady obejmowały m.in.:

- przyjęcie stanowiska Rady Ochrony Pracy w sprawie realizacji zadań służby bhp oraz analizy i oceny funkcjonowania ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o Społecznej Inspekcji Pracy (stanowisko opublikujemy w następnej „Kronice związkowej”);
- wyrażenie opinii Rady w sprawie zamiaru odwołania przez Głównego Inspektora Pracy panią Annę Tomczyk pana Lesława Mandraka ze stanowiska Okręgowego Inspektora Pracy w Opolu w związku ze złożoną przez niego rezygnacją z zajmowanego stanowiska (ROP pozytywnie zaopiniowała wniosek);
- sprawozdanie z działalności Rady Ochrony Pracy za 2011 rok (materiał został przygotowany przez Prezydium ROP);
- plan pracy Rady Ochrony Pracy na 2012 rok (materiał został przygotowany przez Prezydium ROP na podstawie wniosków zgłoszonych przez członków Rady. Wśród tematów zgłoszonych do omówienia w roku bieżącym znalazły się m.in.: przestrzeganie przepisów prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych; edukacja i szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy; programy poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy w budownictwie – temat połączony będzie z uroczystą sesją ROP w dniu 28 kwietnia br. z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Ofiar Wypadków przy Pracy; programy bezpieczeństwa i higieny pracy w szkołach i uczelniach; sprawozdanie GIP z działalności PIP za 2011 rok; stan warunków pracy w górnictwie; przestrzeganie przepisów prawa pracy – rodzicielstwo, „umowy

śmięciowe”, wynagrodzenia, czas pracy, legalność zatrudnienia urlopy, świadectwa pracy; przestrzeganie przepisów prawa pracy w placówkach ochrony zdrowia; Europejska Strategia BHP; kampanie informacyjne w zakresie BHP; program działania PIP na 2013 rok, zdrowie psychiczne w środowisku pracy; rejestracja i zapobieganie chorobom zawodowym; sprawozdanie z działalności ROP za 2012 rok, plan pracy ROP na 2013 rok). Niemal wszystkie tematy zgłoszone przez OPZZ znalazły się w planie pracy Rady Ochrony Pracy na 2012 rok.

W części merytorycznej posiedzenia poświęconej **ocenie ustawy o emeryturach pomostowych** materiał został przygotowany i omówiony przez przedstawicieli Państwowej Inspekcji Pracy oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

PIP wskazała, że w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 30 października 2011 r. sprawy dotyczące ewidencjonowania pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zostały rozpatrzone podczas 306 kontroli prowadzonych we wszystkich 16 okręgowych inspektoratach pracy. Do OIP wpłynęło 3737 skarg dotyczących nieumieszczenia pracowników w ewidencji pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze; zakończonych zostało 3545 spraw. Dane z kontroli świadczą, że w olbrzymiej większości skargi były składane jednocześnie przez większą liczbę pracowników z tego samego zakładu pracy, w skrajnych przypadkach nawet kilkudziesięciu pracowników pisało jednocześnie skargę do PIP. W wyniku prowadzonych postępowań inspektorzy pracy wydali 3545 decyzji, w tym: 1026 decyzji nakazujących wpis do ewidencji pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, 663 decyzji odmawiających nakazania wpisu do ewidencji, 28 decyzji nakazujących sporządzenie korekty wpisu, 1828 decyzji umarzających postępowanie.

Analizując problemy związane z prowadzeniem kontroli ewidencji pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze PIP podkreśliła niejasności interpretacyjne w następujących obszarach:

- **zakres podmiotowy art. 41 ust. 6 ustawy o emeryturach pomostowych** (przepis stanowi, że w przypadku nieumieszczenia w ewidencji pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze pracownikowi przysługuje skarga do PIP);
- **zakres przedmiotowy kontroli ewidencji pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze** (w postępowaniu kontrolnym zainicjowanym przez pracownika skargą na pracodawcę inspekcja nie może rozstrzygać o charakterze jego pracy i przesądzać o okolicznościach decydujących o objęciu pracownika obowiązkami wynikającymi z przepisów emerytalnych, a wyłącznie o istnieniu bądź nieistnieniu naruszenia obowiązku ewidencyjno-sprawozdawczego przez pracodawcę);
- **posiadanie statusu strony przez pracownika** (złożenie przez pracownika skargi dotyczącej nieumieszczenia w ewidencji pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze jest równoznaczne z wszczęciem postępowania administracyjnego na żądanie strony);
- **niejednolite podejście Naczelnego Sądu Administracyjnego do pracowników wykonujących w ramach swoich obowiązków inne prace obok wskazanych w załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych;**
- **brak jednolitego stanowiska wobec obowiązku opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych za pracowników zatrudnionych na część etatu;**
- **brak definicji pojęć użytych w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych** (pojęć: „personel medyczny”

użyte w pkt. 23 i 24 Załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych czy „prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego” wymienione w pkt. 14 załącznika nr 2 do ustawy).

Z materiału przedstawionego przez PIP wynika, iż prowadząc kontrole inspektorzy pracy zmuszeni są korzystać niejednokrotnie sprzecznych ze sobą orzeczeń sądów administracyjnych oraz wyjaśnień i interpretacji dokonywanych przez ministerstwa i instytuty badawcze. Utrudnia to w wielu przypadkach prowadzenie kontroli i dokonywanie ustaleń, generuje odwołania oraz skargi do sądów administracyjnych na decyzje inspektorów pracy.

Problemy interpretacyjne mają również sądy, które niekiedy skrajnie różnie rozstrzygają przy rozpatrywaniu zbliżonych lub wręcz identycznych stanów faktycznych.

ZUS przekazał wiele informacji statystycznych dotyczących omawianego zagadnienia. Wśród osób pracujących w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze 76% stanowili mężczyźni, a 24% – kobiety. Największą grupę osób stanowili pracownicy wykonujący *prace kierowców autobusów, trolejbusów oraz motorniczych tramwajów w transporcie publicznym* (15,3% ogółu tych pracowników). Znaczącą grupę stanowiły także osoby wykonujące *prace personelu medycznego w zespołach operacyjnych dyscyplin zabiegowych i anestezjologii w warunkach ostrego dyżuru* – 29,5%. Średni wiek osób wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynosił 43,4 roku (43,9 roku mężczyźni, 41,8 roku kobiety). Najliczniejszym przedziałem był przedział wiekowy 50 – 54 lata (18,6% ogółu, 19,3% mężczyzn), dla kobiet natomiast najliczniej reprezentowany był przedział 40 – 44 lata (20,2% ogółu kobiet). Najmłodsze osoby wykonujące te prace to: *prace tancerzy zawodowych związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym* (średni wiek dla mężczyzn: 31,3 roku, dla kobiet: 29 lat), zaś najwyższy średni wiek należy do mężczyzn wykonujących *prace operatorów reaktorów jądrowych* (51,1 roku), a w przypadku kobiet najwyższym średnim wiekiem legitymują się osoby wykonujące *prace wewnątrz cystem, kotłów, a także zbiorników o bardzo małej kubaturze po substancjach niebezpiecznych* (51,3 roku).

Dyskusja i debata członków ROP i zaproszonych gości koncentrowała się wokół wskazywania mankamentów ustawy, potwierdzających wnioski PIP oraz rekomendacji o nowelizację ustawy w tych częściach, które wzbudzają największe wątpliwości interpretacyjne. Obecna na posiedzeniu ROP wiceprzewodnicząca Wiesława Taranowska potwierdziła, że ustawa wzbudza wciąż wiele problemów interpretacyjnych, często sprawy są rozstrzygane na niekorzyść pracowników. Przewodnicząca przedstawiła stan prac podzespołu ds. emerytur pomostowych funkcjonującego w ramach Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych wskazując na kwestie wymagające zmian prawnych jak też i takie, które mają charakter interpretacyjny i wiążą się z koniecznością wypracowania jednolitej interpretacji obowiązującego prawa dla wszystkich zainteresowanych instytucji. Przewodnicząca wniosła wiele zastrzeżeń wobec PIP m.in. że nie podejmuje spraw z urzędu, nie interes pracownika za stronę postępowania, mimo, że jego interes prawny jest bezsporny nie tylko w zakresie emerytur pomostowych ale też i odpisu na fundusz socjalny. Problemem jest także fakt, że PIP nie rozpatruje spraw zgodnie z przepisami ustawy, ale stosuje wykładnię zawężającą zawartą w podręczniku opracowanym przez CIOP dla płatników składek.

Posiedzenie zakończono dyskusją nad zmianami do Regulaminu pracy ROP w części dotyczącej reprezentowania ROP przez jej członków w innych gremiach.

oprac. RG, źródło: materiał PIP i ZUS